

Genişletilmiş zet

Yetişkin Türklere Akıllı Telefon Bağımlılığı: Akıllı Telefon Kullanımı, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve z Yeterliliğin Rolü

Giriş

Akıllı telefonlar bireylerin yaşamlarına entegre olduğundan, kullanıcıların yaşam kaliteleri profesyonel, eğitimsel ve sosyal ilişkileri dahil olmak üzere farklı Őekillerde artmıştır. Ancak bu birçok avantaja rağmen akıllı telefonların aşırı kullanımı, bireylerin çok küçük bir kısmında akıllı telefon bağımlılığı da dahil olmak üzere bazı sorunlara neden olabilir. Sorunlu akıllı telefon kullanımı, özellikle akıllı telefonlarında geçirdikleri süre ile ilgili olarak yetişkinler arasında daha yaygın hale gelmiştir. Bununla birlikte, ergenler ve gelişmekte olan yetişkinlere kıyasla yaşlı yetişkinlerde akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili literatürde sınırlı sayıda çalışma vardır.

Sosyal ağ sitesi (SNS) kullanımı, akıllı telefon kullanımıyla ayrılmaz bir Őekilde bağlantılı hale gelmiştir. Ayrıca yetişkinlerde akıllı telefon bağımlılığında sosyal ağlarda geçirilen süre önemli bir değişkendir. Başkalarının sosyal medyada ne yaptığını takip etmek için SNS'lerde bağlantıda kalma arzusu, bir Őeyleri kaçırma korkusu (FoMO) olarak ifade edilmektedir. Bir araştırmaya göre FoMO'nun problemli akıllı telefon kullanımı ile güçlü bir ilişkisi olduğunu bulmuştur. Öte yandan FoMO, yetişkinler arasında akıllı telefon bağımlılığının yordayıcılarından biri olarak da bilinmektedir. FoMO'su yüksek olan bireylerin SNS hesaplarını FoMO'su düşük olanlara göre daha sık kontrol etmesi beklenmektedir. Ayrıca, yakın tarihli bir çalışma, öz-yeterlik ile FoMO arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Yöntem

Örneklem, kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 488 Türkiye rneklemine yer alan yetişkinden oluşmaktadır. lme aracında akıllı telefon bağımlılığını, bir Őeyleri kaçırma korkusunu ve algılanan öz yeterliliği değerlendiren psikometrik lcekler yer almaktadır.Yapısal eşitlik modellemesi (YEM) analizi LISREL programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Sonuç olarak, test edilen yapısal modelin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu görülmüştür ($\chi^2/SD = 967/374 = 2,59 < 3,00$], Normlu Uyum İndeksi (NFI) = ,94 > ,9 t-testi ve hipotez sonuçlarına yer verilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, 51 yaş ve üstü kullanıcılar, 20-34 yaş arası ve 35-50 yaş arası kullanıcılardan önemli ölçüde farklıdır. 51 yaş ve üstü kullanıcılar, diğer yaş gruplarına göre akıllı telefonlarına daha az bağımlıdır. Csibi ve ark. 50 yaş üstü akıllı telefon kullanıcılarının, daha geçen yaş gruplarına göre akıllı telefonlarına daha az bağımlı olduklarını buldu. Ayrıca yaşlı bireylerin sosyal etkileşimde bulunmak için akıllı telefonlarıyla daha az zaman geçirdiklerini ve bunun sonucunda akıllı telefon bağımlılığına sahip olma olasılıklarının daha düşük olduğunu bildirmiştir.

Sosyal ağ kullanımı akıllı telefon bağımlılığındaki varyansın %15'ini açıklamaktadır. Ayrıca FoMO ve akıllı telefon kullanımı, akıllı telefon bağımlılığındaki varyansın %31'ini açıklamaktadır.

Tartışma

Bu alışma, akıllı telefon ile geçirilen srenin akıllı telefon bağımlılığı ile anlamlı bir ilişkisi olduğunu bulmuştur. Dolayısıyla bu hipotez desteklenmiştir ve bu durum önceki araştırmaların bulgularını desteklemektedir. Akıllı telefon kullanımı arttıķça akıllı telefon bağımlılık düzeyi de artmaktadır. Diğer araştırmalar da akıllı telefonlarda geçirilen srenin akıllı telefon bağımlılığının göstergelerinden biri olduğunu belirtmektedir. Çalışma ayrıca, sosyal ağlarda geçirilen srenin akıllı telefonlarda geçirilen süre ile anlamlı bir ilişkisi olduğu da bulunmuştur. Sosyal ağ kullanım yoğunluğunun akıllı telefon kullanım yoğunluğunu etkilediğini gösteren önceki araştırmaların bulgularını desteklemektedir. Akıllı telefonlar, sosyal ağlara erişimde en çok kullanılan cihazlar olduğundan, akıllı telefon bağımlılığı ile aşırı sosyal ağ kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olması Őařırtıcı değildir.

Ayrıca yetişkinlerde FoMO düzeyi ile akıllı telefon bağımlılığı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuş ve bu hipotez desteklenmiştir. nceki alışmalar da yetişkinler arasında FoMO ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki olduğunu göstermiştir. Beklenenin aksine, bu alışma FoMO'nun SNS kullanım süresi ile anlamlı bir ilişkisi olmadığını, dolayısıyla bu hipotezin desteklenmediği bulunmuştur. Bu bulgunun aksine, daha önceki araştırmalar sosyal ağ kullanımının artmasının artan FoMO düzeylerinin bir göstergesi olduğunu göstermiştir. Bir araştırmaya göre yüksek düzeyde FoMO'nun sosyal medyada geçirilen zamanla pozitif bir ilişkisi bulunmaktadır. Yazarlar verileri toplarken, katılımcılar izole edilmişti, COVID-19 salgını nedeniyle kapatmalar ve seyahat yasakları bulunmaktaydı. Pandemi, FoMO ile SNS kullanımı arasında bir ilişki olmamasının nedeni olarak ortaya konulabilir.

Bu çalışmanın bulguları, öz yeterlilik düzeyinin FoMO ile anlamlı olmayan bir ilişkisi olduğunu göstermiştir. Bu, öz-yeterlilik ile FoMO arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğunu gösteren önceki araştırmalarla çelişmektedir. FoMO'nun bazı gruplar arasında oldukça yaygın olduğunu gösteren bir çalışmada, genç yetişkinlerin yaklaşık dörtte üçü FoMO yaşadıklarını belirtmiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçların farklı olması, çalışma grubunda yer alan katılımcıların bireysel özelliklerinden kaynaklanmış olabilir.

FoMO, yetişkinler arasında akıllı telefon bağımlılığını etkileyen önemli bir değişkendir ve FoMO'nun SNS kullanım süresi ile anlamlı bir ilişkisi vardır. SNS kullanım süresi, akıllı telefon bağımlılığındaki varyansın %15'ini açıklamaktadır. Bu nedenle, FoMO konusunda bir farkındalık oluşturmak, kavramın bireyler arasında anlaşılmasının derinleşmesine katkıda bulunacaktır. Bunu yapmak için, dijital okuryazarlık kursları, FoMO'nun nedenleri ve sonuçları ile ilgili bilgiler dahil edilerek revize edilebilir. Uzun vadede, bu farkındalık sosyal ağ kullanım süresini ve akıllı telefon bağımlılığını azaltabilir.

FoMO ve akıllı telefon kullanımı, akıllı telefon bağımlılığındaki varyansın %31'ini açıklamıştır. Ayrıca bulgular, akıllı telefonlarda geçirilen tüm zamanın %73'ünün sosyal ağ etkinliklerinden oluştuğunu göstermiştir. Başka bir çalışmanın sonuçlarına göre, aşırı SNS kullanımı ve daha yüksek FoMO düzeyi akıllı telefon bağımlılığı ile pozitif olarak ilişkilendirilmiştir, ancak aynı çalışmada akıllı telefon bağımlılığının da SNS kullanımını ve FoMO'yu artırabileceği sonucuna varılmıştır.

FoMO, akıllı telefon bağımlılığının bir yordayıcısıdır. Bu nedenle yetişkinlerde hangi sosyal ağ uygulamalarının kullanım süresini etkilediğinin araştırılması ve kullanım süresini azaltacak müdahalelerin yapılması yararlı olacaktır. Genç yetişkinler arasında akıllı telefon bağımlılığı, en fazla risk altındaki yetişkin yaş grubu oldukları düşünüldüğünde, özellikle incelenmelidir. Ayrıca akıllı telefon bağımlılığı modellenirken FoMO dışındaki psikolojik özelliklerin de dikkate alınması önerilmektedir.